

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.36/2018/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. június 12.

Az ügy tárgya: lopás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Debreceni Járásbíróság, 13.B.1889/2013/68., ítélet,
tárgyalás,
2015. december 18.

Másodfok: Debreceni Törvényszék, 2.Bf.217/2016/10., ítélet,
nyilvános ülés,
2017. március 6.

Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 13.B.1889/2013/68. számú és a Debreceni Törvényszék 2.Bf.217/2016/10. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Debreceni Járásbíróság a 2015. december 18. napján kelt 13.B.1889/2013/68. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] mint társtettes. Ezért a II. rendű terheltet 1 év 2 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés 2/3 részének, de legkevesebb 3 hónap kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A II. rendű terhelt vonatkozásában egyben elrendelte a Debreceni Járásbíróság 35.B.712/2011/20. számú ítéletével jogerősen kiszabott 8 hónap, a Debreceni Városi Bíróság 44.B.299/2009/32. számú ítéletével és a Debreceni Törvényszék 1.Bf.708/2010/9. számú határozatával jogerősen kiszabott 1 év 8 hónap, és a Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.B.7/2011/17. számú ítéletével jogerősen kiszabott 8 hónap börtönbüntetés utólagos végrehajtását.
- [2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. március 6. napján jogerős 2.Bf.217/2016/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a bűnügyi költség viselése tekintetében megváltoztatta, egyebekben a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] Az eljárt bíróság által megállapított tényállás lényege a következő. Az I. rendű és a II. rendű terhelték 2013. július 24. napján 19 óra körüli időben az I. rendű terhelt által használt személygépkocsival egy utcán közlekedtek. Amikor a terhelték a sértett és házastársa által lakott családi házhoz értek, az I. rendű terhelt megszólította a kertben tartózkodó, 1929. évben született sértettet, hogy nincs-e eladó fémhulladéka. A sértett erre beengedte a terheltéket az ingatlanra, majd a terhelték, mivel időközben a sértett házastársa is hazaérkezett, megállapodtak abban, hogy a lakás felújítása során lecserélt csaptelepet, fali melegítőt és kazánt tőlük megvásárolják azzal, hogy a csaptelepet és a fali melegítőt azonnal elviszik, míg a kazánért a következő szombaton visszajönnek és a kialakított vételárat is akkor fogják kifizetni, majd a csaptelepet és fali melegítőt magukkal víve távoztak a helyszínről. Másnap, 2013. július 25. napján 10 óra körüli időben azonban a terhelték előzetes megbeszélést követően ugyanezen személygépkocsival ismételten megjelentek a sértettek családi házánál. Csengetésükre a lakásból kijövő sértettel az I. rendű terhelt azt közölte, hogy a későbbi elszállítás érdekében szeretnék lemérni a kazánt. A sértett erre beengedte a terheltéket az ingatlanra, majd mivel a mérés érdekében az I. rendű terhelt egy mérőszalagot kért, a sértett őket a lakásba is behívta, ahol a terhelték és a sértett a mérőszalag keresgélésébe kezdtek, melynek során annak több helyiségét is bejárták. A terhelték ennek során a lakásban található vagyontárgyak közül magukhoz vették a házastárs

sértettek közös tulajdonában álló vörös arany gyűrűt 42.000 forint értékben, 1 db aranyszíjjal ellátott aranyórát 960.000 forint értékben, 1 db sértett tulajdonát képező ékszer tartó dobozt 35.000 forint értékben és 1 db bronzszobrot 18.000 forint értékben, majd miután mérőszalagot nem találtak, távoztak a helyszínről azzal, hogy a későbbiekben visszatérnek, de erre nem került sor. A II. rendű terhelt még aznap az arany karikagyűrűvel és az arany karórával bement a zálogházba, ahol zálogba adta az arany karórát, melyért részére a zálogház 286.000 forintot fizetett. A II. rendű terhelt ekkor az órával együtt az aranygyűrűt is zálogba kívánta adni, a magasabb értékre tekintettel a zálogház alkalmazottja tőle ebben az esetben személyi igazolványt kért, melyre szándékától elállt. Az I. és II. rendű terheltek cselekményükkel a sértetteknek 1.002.000 forint, míg a sértettnek további 53.000 forint kárt okoztak, melyből 1.002.000 forint megtérült.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve a határozat megváltoztatása érdekében. Indokai szerint a megállapított történeti tényállás nem rögzít egyetlen olyan tény, adatot, körülményt vagy bizonyítékot, melyből kétséget kizáróan következtetni lehetne arra, hogy az I. és II. rendű terheltek tudtak egymás cselekményéről. Az állapítható meg, hogy amikor az I. rendű terhelt magához vette az aranyórát, akkor a II. rendű terhelt a sértett mellett állt egy másik asztalnál, és arra az aranygyűrűre figyelt, amit később magához vett. Az pontosan nem volt megállapítható, hogy az ékszerdobozt és a szobrot ki tulajdonította el. Álláspontja szerint, ha az elkövetők mindegyike külön-külön valósítja meg ugyanazt a bűncselekményt, jelen esetben a lopást, akkor nem társtettség, hanem ún. többes tettesség valósul meg, s mindegyik elkövető az általa megvalósított, befejezett bűncselekményért vonható felelősségre. Utalt arra, hogy a terheltek vallomásai alapján megállapítható, hogy a II. rendű terhelt még akkor sem tudta, hogy az I. rendű terhelt az aranyórát a sértett lakásából hozta el, amikor azt neki az I. rendű terhelt átadta azzal a céllal, hogy vigye zálogházba. Ennélfogva jelen esetben hiányzik a szándékegység, a közös elkövetés és a közös elkövetési tárgy, továbbá az sem nyert bizonyítást, hogy a terheltek megegyeztek abban, hogy amennyiben eltulajdonítható dolgot észlelnek, azt magukhoz veszik. A történeti tényállásból ugyanakkor az vonható le, hogy alkalomszerű elkövetésről volt szó, a rendszeres haszonszerzésre törekvés is hiányzik, ezért csak az eltulajdonított gyűrű értéke róható a II. rendű terhelt terhére, így cselekménye csupán tulajdon elleni szabálysértést valósított meg.
- [5] A Legfőbb Ügyészség BF.77/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben

alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint az indítvány irányadó tényállástól eltérő tényeken alapuló okfejtése a jogerős határozatban megállapított tényállás támadását jelenti, ezért törvényben kizárt. Az ügyész szerint a történeti tényállás részének tekintendők azon megállapítások is, amelyek az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy jogi indokolás körében kerültek leírásra. Ily módon az elsőfokú ítélet indokolásában szereplő megállapítás is a tényállás része, mely szerint a terheltek az elkövetés során tanúsított összehangolt magatartásából megállapítható, hogy egymás tevékenységéről tudva, egymással szándékegységben cselekedve, a jogtalan eltulajdonítás szándékával magukhoz vették a tényállásban megjelölt vagyontárgyakat. Ezért a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

- [6] Az indítványozó a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra tett észrevételében kifejtette, hogy jelen esetben a történeti tényállás semmiféle olyan tényállási elemet nem tartalmaz, melyből a társtettesességhez megkövetelt, a cselekmény alanyi és tárgyi oldalához kapcsolódó olyan tények lennének kétséget kizáróan megállapíthatóak, amelyek megalapoznák a társtettesi minőséget és elkövetési módot. Erre tekintettel a II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztését kérte.

III.

- [7] A II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [9] Az indítvány szerint jelen esetben a történeti tényállás semmiféle olyan tényállási elemet nem tartalmaz, amelyből a társtettesességhez megkövetelt, a cselekmény alanyi és tárgyi oldalához kapcsolódó olyan tények lennének megállapíthatók, amelyek megalapoznák a társtettesi elkövetői minőséget, ezért álláspontja szerint a II. rendű terhelt cselekménye az általa eltulajdonított tárgy értékéhez igazodóan csupán tulajdon elleni szabálysértésnek minősülhet.
- [10] Kétségtelen, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [11] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság akkor, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét társtettesként elkövetett lopás bűntettében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] megállapította.
- [12] A Btk. 370. § (1) bekezdése szerint aki idegen dolgot mástól azért vesz el, mert hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

A (3) bekezdés a) pontja szerint a büntetés büntett miatt 3 évig terjedő szabadságvesztés, ha a lopást nagyobb értékre követik el.

- [13] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.
- [14] Az irányadó tényállás - az indítványban foglaltakkal ellentétben - egyértelműen rögzíti, hogy az I. rendű és a II. rendű terheltek 2013. július 24. napján 19 óra körüli időben az I. rendű terhelte által használt személygépkocsival közlekedtek. Amikor a terheltek a sértett és házastársa által lakott családi házhoz értek, az I. rendű terhelte megszólította a kertben tartózkodó, 1929. évben született sértettet, hogy nincs-e eladó fémhulladéka. A sértett erre beengedte a terhelteket az ingatlanra, majd megállapodtak abban, hogy a lakás felújítása során lecserélt csaptelepet, fali melegítő kazánt a terheltek tőle megvásárolják azzal, hogy a csaptelepet és fali melegítőt azonnal elviszik, míg a kazánért következő szombaton visszajönnek és a kialkudott vételárat is akkor fogják kifizetni. Másnap, 2013. július 25. napján 10 óra körüli időben azonban a terheltek előzetes megbeszélést követően, ismételten megjelentek a sértettek családi házána, és az otthon tartózkodó sértettel közölték, hogy későbbi elszállítás érdekében szeretnék lemérni a kazánt. A sértett erre beengedte a terhelteket az ingatlanra, majd az I. rendű terhelte egy mérőszalagot kért a sértettől, aki őket a lakásba is behívta, ahol a terheltek és a sértett a mérőszalag keresésébe kezdtek, melynek során annak több helyiségét is bejárták. A terheltek ennek során a sértettek lakásában található vagyontárgyak közül magukhoz vettek egy aranygyűrűt 42.000 forint, egy aranyórát 960.000 forint, egy ezüst ékszerszobrot 35.000 forint és egy bronz szobrot 18.000 forint értékben, majd miután mérőszalagot nem találtak, távoztak a helyszínről azzal, hogy a későbbiekben egy mérőszalagot magukkal hozva visszatérnek, de erre nem került sor. A II. rendű terhelte még aznap az arany karikagyűrűvel és az arany karórával ment egy zálogházba, ahol zálogba adta az arany karórát 286.000 forintért. Az aranygyűrűt is zálogba kívánta adni, ekkor azonban a magasabb zálogértékre tekintettel a zálogház alkalmazottja tőle személyi igazolványt kért, amelyet követően a II. rendű terhelte szándékától elállt. Az I. és II. rendű terheltek cselekményükkel a sértett és házastársa közös tulajdonában álló tárgyak tekintetében 1.002.000 forint kárt, míg a sértettnek további 53.000 forint kárt okoztak, melyből 1.002.000 forint megtérült.
- [15] A társtettesességnek alapvetően két ismérve van: tárgyi oldalon a bűncselekmény közös megvalósítása, alanyi oldalon pedig az a tudat, hogy az elkövetési tevékenységek egymást kiegészítik.
- [16] Az elkövető (így a társtettes) választja meg mindig magatartásának módját, ami - értelemszerűen - helyzeti előnyéből fakadó lehetőség. Ha nem korlátozza a külvilág számára világosan és a másik elkövető számára kifejezetten saját magatartása hatókörét, akkor az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető - ekként

közvetlen - közelségében kifejtett elkövetői (tettesi és részesi) magatartások kölcsönösen szándékegységben vannak.

- [17] Ilyen külvilágbeli, fizikai feltételek mellett ugyanis - önmagában az érzékszervek természetes működése általi (s ekként szubjektíve sem befolyásolható) felfogóképességből adódóan - nincs ésszerű alapja és ennél fogva indoka annak a következtetésnek, hogy az elkövető magatartásának tudattartalma nem fogja át a másik elkövető magatartását. A tudomásszerzés nélküli észlelés eleve szűk körben lehetséges, jelen ügyben pedig közömbös.
- [18] Nem vitás, hogy a terheltek - a korábbi terepszemlét követően a sértett lakásába visszatérve - közös megegyezés alapján, egymással szorosan együttműködve tevékenykedtek. A sértett felől ez egyben azt is jelenti, hogy - akár különösebb tevőlegesség nélkül is - értelemszerűen megosztja a sértett figyelmét, ezáltal gyengíti az elkövetésnek ellenállást; kiváltképp így van ez, ha egyes vagyontárgyak elvételében megnyilvánuló tevőlegesség is társul hozzá. Ilyen körülmények között az az elkövető, aki bizonytalan a történések kimenetelében, választhatja, hogy elmegy. Ha viszont ott marad, akkor legalább eshetőlegesen tudatában van annak, hogy olyan cselekvés része, ami nem határolt, nem limitált sem általa, sem más által. Erre vonatkozó, külvilágban felismerhető magatartás hiányában utóbb sem hivatkozhat - a ténybeliség ellenében - eredményesen arra, hogy kevesebbet gondolt a másik elkövető szándékáról.
- [19] A tényállásban pedig ilyen - a saját szándékát egyértelműen kifejező, a másik szándékához képest korlátozó - magatartás egyik terhelt részéről sincs.
- [20] Ennél fogva az egymás mellett, közös megegyezéssel, akaratelhatározással, a közös vagyoni érdekek biztosítása érdekében tevékenykedő elkövetők társtettesek, ezért a vagyon elleni cselekmény érték szerinti minősítése szempontjából az eltulajdonított tárgyak összesített értéke az irányadó (BH 1995.73.).
- [21] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt cselekményét társtettesként elkövetett lopás büntettének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] minősítette.
- [22] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [23] Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség és minősítés kérdésének, vagy a büntetés kiszabásának vitatására sem.
- [24] Az indítvány a jogerős ítéleti tényállást támadta, amikor a

tényálláson kívüli körülményekre hivatkozással - a terhelti védekezések tartalmát felidézve - sérelmezte a megállapított tényállás helyességét, felülvizsgálati eljárásban mindez azonban eredményre nem vezethet.

- [25] A Kúria a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból köteles, nem észlelt.
- [26] Ekként a Kúria a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [27] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [28] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. június 12.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k.
előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ